

ÇOCUK SERVİSLERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN TIBBİ HATA YAPMA EĞİLİMLERİNİN BELİRLENMESİ

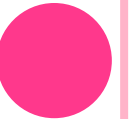
Şule ÖZDEMİR¹, Haydar SUR²

¹ SBÜ Kanuni Sultan Süleyman Eğitim ve Araştırma Hastanesi

² Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

GİRİŞ

- Sağlık hizmeti sunumunun her evresinde, hasta güvenliğinin sağlanması ve tıbbi hataların önlenmesi yer almaktadır .
- Tıbbi hata, tedavi sırasında, hekimin ya da sağlık personelinin standart uygulamayı yapmaması, beceri eksikliği ya da hastaya eksik/yanlış tedavi vermesi nedeniyle oluşan zararlar olarak tanımlanır.

AMAÇ

- Bu araştırma ile çocuk hasta bakımında doğrudan görev alan hemşirelerin tıbbi hata yapma eğilimlerinin belirlenmesi ve tıbbi hataları etkileyen faktörlerin ortaya konulması *amacıyla* çocuk servislerinde çalışan hemşireler ile yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

- Bu prospektif çalışma, bir eğitim ve araştırma hastanesinin çocuk servislerinde görev yapan ve araştırmaya katılmaya gönüllü toplam 139 hemşire ile yapılmıştır.
- Veriler, Özata ve Altuncan (2010) tarafından geliştirilen “Hemşirelikte Tıbbi Hataya Eğilim Ölçeği (HTHEÖ)” ve hemşirelerin sosyo-demografik /çalışma yaşamına ilişkin özellikleriyle ilgili soruların bulunduğu hemşire tanıtım formu ile toplanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

- Verilerin analizinde; yüzdellik dağılımlar, ortalamalar, t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis varyans analizi, Pearson korelasyon ve Cronbach alfa katsayı hesaplaması kullanılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Ölçek beş alt boyuttan oluşmuştur

- İlaç ve Transfüzyon Uygulamaları (18 madde)
- Hastane Enfeksiyonların Önlenmesi (12 madde)
- Hasta İzlemi ve Malzeme Güvenliği (9 madde)
- Düşmelerin Önlenmesi (5 madde)
- İletişim (5 madde) alt boyutlarıdır.

Sorulara verilen cevaplar 5'li likert tarzda derecelendirilmiş ve 49 maddeden oluşmuştur.

BULGULAR

Tablo 1. Hemşirelerin Sosyo-demografik Verileri

Sosyo-demografik özellik		Sayı	%
Yaş	20-43	139	27,2±5,0
Cinsiyet	Kadın	119	85,6
	Erkek	20	14,4
Medeni durum	Evli	60	43,2
	Bekar	79	56,8
Çocuk sahibi olma durumu	Evet	36	25,9
	Hayır	103	74,1
Gelir durumu	İyi	18	12,9
	Orta	113	81,3
	Kötü	8	5,8
Eğitim düzeyi	Lise	23	16,5
	Ön Lisans	31	22,3
	Lisans	79	56,8
	YL- Doktora	6	4,3
Toplam		139	100

Meslekteki memnuniyet düzeyi	Sayı	%
Hiç memnun değilim	45	32,4
Memnun değilim	55	39,6
Kararsızım	27	19,4
Memnunum	9	6,5
Çok memnunum	3	2,2
Toplam	139	100

TABLO 2. HEMŞİRELERİN ÇALIŞMA YAŞAMINA İLİŞKİN VERİLER

Çalışma Yaşamına İlişkin Özellik		Sayı	%
Meslekteki görev süresi	0- 5 yıl	81	58,3
	6-10 yıl	45	32,4
	11-20 yıl	10	7,2
	21 yıl ve üstü	3	2,2
Bulunduğu servisteki görev süresi	0- 5 yıl	108	77,7
	6-10 yıl	31	22,3
Çalışma şekli	Gündüz	23	16,5
	Vardiya	116	83,5
Haftalık çalışma saati	40 saatten az	5	3,6
	40 saatten fazla	122	87,8
	40 saat	12	8,6
Aylık nöbet sayısı	Nöbet yok	20	14,4
	1-5 nöbet	15	10,8
	6-10 nöbet	69	49,6
	11 nöbet ve üstü	35	25,2
Günlük bakım verilen hasta sayısı	1- 5 hasta	56	40,3
	6-10 hasta	39	28,1
	11-15 hasta	18	12,9
	16-20 hasta	5	3,6
	21 hasta ve üstü	21	15,1
Halen çalışmakta olduğu servis	Yenidoğan Yoğun Bakım	65	46,8
	Çocuk Acil	19	13,7
	Süt Çocuğu	6	4,3
	Anneli Yenidoğan	5	3,6
	Pediyatri Yoğun Bakım	15	10,8
	Çocuk Cerrahisi / Urolojisi	9	6,5
	Çocuk Enfeksiyon	6	4,3
	Çocuk Hematoloji ve Onkoloji	14	10,1
Toplam		139	100

BULGULAR

- Araştırmaya katılan hemşirelerin, Hemşirelikte Tıbbi Hataya Eğilim Ölçeğinden (HTHEÖ) aldıkları toplam puan ortalaması **4.53±0.36** olarak bulunmuştur.

Hemşirelerin HTHEÖ alt boyutlarından;

- En az hata eğilimine sahip oldukları alt boyut (4.63±0.39 puan ortalaması) **“hastane enfeksiyonlarının önlenmesi”**,
- En fazla hata eğilimine sahip oldukları alt boyut ise (4.28±0.55 puan ortalaması) **“hasta izlemi ve malzeme güvenliği”** olduğu belirlenmiştir.

BULGULAR

Tablo 2. Hemşirelikte Tıbbi Hataya Eğilim Ölçeği (HTHEÖ) İlişkin Veriler

	Madde Sayısı	HTHEÖ Alt-Üst Değerleri	Araştırmanın Alt-Üst Değerleri	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	Cronbach Alfa
HTHEÖ Toplam	49	1-5	2,73-5,00	4,53	0,36	0,953
İlaç ve Transfüzyon Uygulamaları	18	1-5	3,06-5,00	4,61	0,32	0,891
Hastane Enfeksiyonların Önlenmesi	12	1-5	2,50-5,00	4,63	0,39	0,881
Hasta İzlemi ve Malzeme Güvenliği	9	1-5	2,78-5,00	4,28	0,55	0,848
Düşmelerin Önlenmesi	5	1-5	2,40-5,00	4,48	0,53	0,704
İletişim	5	2-5	2,20-5,00	4,56	0,54	0,882

BULGULAR

Hemşirelerin ;

- cinsiyet
- yaş
- medeni durum
- aylık nöbet sayısı
- günlük bakım verilen hasta sayısı
- çalışmakta olduğu servis
- memnuniyet derecesi ile hatalı uygulama eğilimi puanları açısından gruplar arasında istatistiksel anlamlı farklılık olduğu tespit edilirken ($p < 0,05$),

BULGULAR

- çocuk sahibi olma durumu
- gelir durumu
- eğitim düzeyi
- meslekteki çalışma süresi
- bulunduğu servisteki çalışma süresi
- çalışma şekli
- haftalık çalışma saatinin ise HTHEÖ puanını etkilemediği saptanmıştır.

SONUÇ

İletişim alt boyutunda

- Erkek hemşirelere göre kadın hemşirelerin,
- Günlük 1-5 hastaya bakım veren hemşirelerin,
- Mesleğinden memnun olan hemşirelerin,
- Evli olan hemşirelerin,
- Hemşirelerin yaşları arttıkça iletişim alt boyutunda **hata yapma eğiliminin azaldığı** belirlendi.

SONUÇ

Hastane enfeksiyonlarının önlenmesi alt boyutunda

- Evli olan hemşirelerin bekar olanlara göre tıbbi **hata yapma eğilimlerinin daha az olduğu** belirlendi

İlaç ve transfüzyon uygulamaları alt boyutunda

- Günlük 1-5 hastaya bakım veren hemşirelerin **daha az tıbbi hata yapma eğilimi olduğu** görülmüştür.
- Çalışılmakta olan servise göre yapılan incelemede,tüm alt boyutların, hemşirelerin tıbbi hata yapma eğilimlerini etkilediği görülmüştür ($p<0.05$).

SONUÇ

- Bu çalışmaya katılan ve çocuk servislerinde çalışan hemşirelerin tıbbi hata yapma eğilimlerinin düşük olduğu, ancak bazı kişisel ve mesleki özelliklerin hemşirelerin hata yapma eğilimlerini anlamlı şekilde etkilediği görülmüştür.
- Bu özelliklere yönelik alınacak önlemler ile hemşirelerin tıbbi hata yapma eğilimlerinin azaltılabileceği düşünülmektedir.

ÖNERİLER

- Çocuk servislerinde çalışan hemşirelerin tıbbi hatalara eğilimlerini en aza indirgeyebilmek için bu çalışma sonucuna göre hemşirelere belli periyotlarda hizmet içi eğitim programlarının düzenlenmesi,
- Ülkemizde henüz istenilen seviyelere ulaşamamış olan hasta güvenliği kültürünün oluşturulması çalışmalarına hemşirelerin katılımlarının teşvik edilmesi,

ÖNERİLER

- Hemşirelerin meslekte memnuniyet düzeylerinin artırılabilmesi için çalışma koşullarının iyileştirilmesi,
- Konuyla ilgili daha büyük örneklem gruplarıyla, çocuk servislerinin yanı sıra diğer servislerin de dahil edildiği geniş kapsamlı çalışmaların yapılması önerilebilir.

17 KASIM DÜNYA PREMATÜRE GÜNÜ KUTLU OLSUN

MİNİK BEDENLİ CESUR YÜREKLİ
BEBEĞİM, SEN ÇOK YAŞA..

